

BO Anttinen Martti(VM)

21.07.2011
JULKINEN

Eduskunta
Suuri valiokunta

Viite

Asia

Komission tiedonanto sekä ehdotukset vuosia 2014-2020 koskevaksi Euroopan unionin monivuotiseksi rahoituskehykseksi

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

EU/2011/1339

EU/2011/1338

EU/2011/1337

EU/2011/1336

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti selvitys komission tiedonannosta sekä ehdotuksista vuosia 2014-2020 koskevaksi Euroopan unionin monivuotiseksi rahoituskehykseksi.

Lainsäädäntöneuvos

Martti Anttinen

LIITTEET E-kirje eduskunnalle komission tiedonannosta sekä ehdotuksista vuosia 2014-2020 koskevaksi Euroopan unionin monivuotiseksi rahoituskehykseksi 12.7.2011

Asiasanat	talousarviot, rahoituskehykset
Hoitaa	VM
Tiedoksi	EUE, LVM, MMM, OKM, OM, SM, STM, TEM, UM, VNEUS, VNK, YM

BO Liinamaa Armi(VM)

12.07.2011
JULKINEN

Asia

E-kirje eduskunnalle komission tiedonannosta sekä ehdotuksista vuosia 2014-2020 koskevaksi Euroopan unionin monivuotiseksi rahoituskehykseksi

Kokous

Liitteet

Viite

EUTORI/Eurodoc nro:

EU/2011/1339
EU/2011/1338
EU/2011/1337
EU/2011/1336

U-tunnus / E-tunnus:

-

Käsittelyn tarkoitus ja käsittelyvaihe:

Komissio hyväksyi 29.6.2011 ehdotukset EU:n seuraavaksi rahoituskehykseksi vuosille 2014-2020. Komission ehdotukset sisältävät ehdotuksen rahoituskehysasetukseksi, ehdotuksen toimielinten väliseksi sopimukseksi, ehdotuksen omia varoja koskevaksi päätökseksi sekä näitä selittävän tiedonannon. Loppuvuoden aikana komissio antaa politiikkasektoreita koskevat yksityiskohtaiset lainsäädäntöehdotukset. Komission ehdotukset käynnistävät virallisesti rahoituskehysneuvottelut, joiden odotetaan päättyvän aikaisintaan kesällä 2012. Puheenjohtajan ystävät –ryhmä on aloittanut työnsä heinäkuun alussa, ja käy syksyllä 2011 pääasiassa teknisiä keskusteluja komission ehdotuksesta. Komission ehdotus esitellään yleisten asiain neuvostossa 18.7.2011. Eurooppa-ministerit keskustelevat ehdotuksista epävirallisessa kokouksessaan 28.-29.7.2011.

Eduskuntaa informoidaan komission ehdotuksista ja ensimmäisistä kannanotoista. Yksityiskohtaisempien kannanottojen muodostamista jatketaan.

Asiakirjat:

- 1) Communication from the Commission to the European parliament, the Council, the European Economic and Social committee and the Committee of the Regions: A budget for Europe 2020, COM (2011) 500 final, 29.6.2011, PART I-II
- 2) Proposal for a Council Decision on the system of own resources of the European Union, COM (2011) 510 final, 29.6.2011
- 3) Proposal for a Council Regulation laying down implementing measures for the system of own resources of the European Union, COM (2011) 511 final, 29.6.2011

- 4) Proposal for a Council Regulation on the methods and procedures for making available the traditional and GNI-based own resources and on the measures to meet cash requirements, COM (2011) 512 final, 29.6.2011
- 5) Proposal for a Council Regulation laying down the multiannual financial framework for the years 2014-2020, COM (2011) 398 final, 29.6.2011
- 6) Draft Interinstitutional Agreement between the European Parliament, the Council and the Commission on cooperation in budgetary matters and on sound financial management, COM (2011) 403 final, 29.6.2011

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely:

Päätös omista varoista: SEUT 311(3) artikla, Euratom-sopimus 106a artikla, erityinen lainsäätämisyjärjestys, yksimielisyys neuvostossa, Euroopan parlamentin kuuleminen.

Asetus omien varojen päätöksen soveltamisesta: SEUT 311(4) artikla, Euratom-sopimus 106a artikla, erityinen lainsäätämisyjärjestys, Euroopan parlamentin hyväksyntä.

Asetus perinteisten ja BKTL-pohjaisen omien varojen käyttöön asettamisesta ja toimenpiteistä käteisvarojen saamiseksi: SEUT 322(2) artikla, Euratom-sopimus 106a artikla, tavanomainen lainsäätämisyjärjestys, Euroopan parlamentin kuuleminen.

Monivuotinen rahoituskehys: SEUT 312 artikla, Euratom-sopimus 106a artikla, erityinen lainsäätämisyjärjestys, yksimielisyys neuvostossa, Euroopan parlamentin hyväksyntä.

Toimielinten sopimus talousarvioryhteistyöstä: SEUT 295 artikla, yksimielisyys neuvostossa.

Käsittelijä(t):

Martti Anttinen, VM/BO
 Paavo Kytömäki, VM/BO
 Rauno Lämsä, VM/BO
 Jyri Inha, VM/BO
 Hannu Koivurinta, VM/BO
 Armi Liinamaa, VM/BO

Suomen kanta/ohje:

Suomi pitää hyvänä, että komission ehdotusten myötä rahoituskehysneuvottelut pääsevät käyntiin. Nämä ehdotukset voivat toimia tulevien neuvottelujen pohjana.

Suomi katsoo, että EU:n seuraavan rahoituskehysten on heijastettava sekä julkisen talouden vaikeaa tilannetta että tarvetta vahvistaa talouskasvun ja työllisyyden edellytyksiä. Unionin budjetin kokoa ei voida merkittävästi kasvattaa tilanteessa, jossa jäsenvaltiot joutuvat sopeuttamaan kansallisia budjettejaan.

EU:n budjetin **rahoitusjärjestelmän**, omien varojen järjestelmän, tulee olla yksinkertainen, läpinäkyvä ja oikeudenmukainen, ja sen tulee tarjota riittävät ja vakaat resurssit. Jäsenvaltioiden maksuaseman tulisi perustua näiden varallisuustasoon. Suomi pitää hyvänä komission pyrkimystä omien varojen järjestelmän yksinkertaistamiseksi. Neuvotteluja joidenkin jäsenmaiden erillisten maksualennusten poistamiseksi kuitenkin jatketaan. Suomi on valmis tarkastelemaan komission esityksiä unionin uusiksi omiksi varoiksi.

EU:n seuraavan rahoituskehityksen tulee luoda edellytyksiä talouskasvun ja työllisyyden vahvistamiseksi. Suomi pitää hyvänä, että **EU2020 –strategian** painotukset näkyvät komission ehdotuksessa, ja kannattaa budjetin modernisoimispyrkimyksiä. Tutkimus- ja innovaatiotoimintaa tukemalla voidaan tukea eurooppalaisen elinkeinorakenteen uudistamista, edistää yhteiseurooppalaista tutkimusta ja innovaatiotoimintaa ja vahvistaa koko EU:n kilpailukykyä. Suomi tukee lähtökohtaisesti EU:n tutkimus- ja innovaatorahoituksen kokoamista yhteiseen strategiakehykseen toiminnan vaikuttavuuden parantamiseksi ja hallinnon yksinkertaistamiseksi. Tarkempi kannanmäärittely voidaan tehdä vasta komission yksityiskohtaisten lainsäädäntöehdotusten perusteella.

Suomi pitää niin ikään hyvänä sitä, että komission esityksessä huomioidaan kasvavat tarpeet **sisäasioiden ja ulkosuhteiden** saralla. Näillä politiikka-alueilla EU-tason toimilla on selkeää lisäarvoa, jota voidaan saavuttaa mittakaavaetujen ja rajat ylittävien vaikutusten kautta. EU:n ulkosuhteiden osalta unionin on lunastettava paikkansa globaalihaasteisiin liittyvässä työssä ja naapurustonsa vakauttamisessa.

Alustavien arvioiden mukaan Suomen rahoitussaan **alue- ja rakennepolitiikasta** on vähenemässä. Saannon määrään vaikuttaa koheesiopoliittisen rahoituksen kokonaistason ohella erityisesti se, miten paljon Suomi saa perusrahoitusta kilpailukykytavoitteen ja mahdollisesti siirtymäalueiden varoista sekä miten hyvin Suomen asettamat rahoitustavoitteet maantieteellisistä olosuhdehaitoista kärsiville alueille toteutuvat. Hallitusohjelman mukaisesti syrjäinen sijainti ja harvaanasuttujen alueiden erityisaseman turvaaminen on Suomelle rakennerahastopolitiikan avainkysymys. EU:n rakennerahasto-ohjelmien uudistuksessa tulee turvata voimavarojen käytön mahdollisuus koko Suomessa.

Rakennerahastopolitiikan osalta Suomen maksuaseman kannalta keskeisiksi kysymyksiksi nousevat uuden infrastruktuurirahaston ja siirtymäalueiden rahoituksen mitoitus ja järjestämismallit. Uuden rahaston hyödyt kustannuksiin verrattuna ovat komission esittämässä muodossa Suomelle vähäiset. Hallitusohjelman mukaan energiainfrastruktuurin kehittämisen tulee tapahtua markkinalähtöisesti.

Maakohtaisen BKTL-katon madaltamista voidaan pitää hyvänä asiana. Toisaalta komissio esittää EU-rahoitusosuuden kasvattamista ongelmamaissa 95 prosenttiin. Suomi on kannattanut EU-osarahoituksen enimmäisosuuden laskemista nykyisestä 85 prosentista 75 prosenttiin. Suomi pitää riittävää kansallista omavastuuosuutta takeena vastuulliselle projektitoiminnalle. Komission ehdotus energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistämiseksi on linjassa EU 2020 –strategian tavoitteiden kanssa. Suomi kannattaa vahvaa ehdollisuutta koheesiopolitiikassa. Ennakkoehdollisuuksilla pyritään varmistamaan ohjelmien toimeenpano ja hankerahoituksen käyttö järkevästi.

Suomi pitää hyvänä, että komission esitys **maatalouspolitiikassa** perustuu periaatteeseen maataloustuotannon jatkumisesta kaikilla Euroopan alueilla. Komission ehdotuksen yksityiskohdat eivät vielä ole selvillä, mutta näyttäisi siltä, että eräiden uusien jäsenmaiden suorien tukien asteittainen nousu katettaisiin ainakin osittain nykyisen maatalouden suorien tukien kehityksen sisältä. Komission esittämällä suorien tukien tasaamismallilla jäsenvaltioiden välillä ei ole Suomelle oleellisia vaikutuksia, koska Suomen tuki on nykyisellään lähellä EU:n keskiarvoa.

Maaseudun kehittämisrahoitus on Suomelle hyvin tärkeä elementti laajojen luonnonhaittakorvaus (LFA)- ja ympäristötukien, maatalouden rakennetukien sekä

alueellisten ja paikallisten yritys- ja hanketukien kannalta. Komission ehdotuksesta ei vielä selviä tämän rahoituksen maakohtaista jakautumaa tai jakokriteereitä.

Aiemmassa keskustelussa Suomi on suhtautunut alustavan myönteisesti ajatuksiin tilakohtaisesta suorien tukien katosta ja suorien tukien viherherryttämisestä. Viherherryttämisen osalta Suomi on katsonut, että uutta byrokratiaa ei pitäisi luoda tai viljelijöiden hallinnollista taakkaa lisätä. Komissio esittää, että suorista tuista sidottaisiin 30 % vihertämiseen. Sen osuutta tilatuen kirjekuoresta tulee tarkastella lainsäädäntöesitysten antamisen yhteydessä ja ottaa huomioon erityisesti yhteisen maatalouspolitiikan kakkospilarista maksettava ympäristötuki.

Hallitus täsmentää kantojaan U-kirjelmässä ja sitä mukaa kuin ehdotusten yksityiskohdat ja niitä täydentävät sektorikohtaiset lainsäädäntöehdotukset ovat tiedossa.

Pääasiallinen sisältö:

Komissio hyväksyi 29.6.2011 ehdotukset EU:n seuraavaksi rahoituskehykseksi vuosille 2014-2020. Komission ehdotukset sisältävät ehdotuksen rahoituskehysasetukseksi, ehdotuksen toimielinten väliseksi sopimukseksi, ehdotuksen omia varoja koskevaksi päätökseksi sekä näitä selittävän tiedonannon. Loppuvuoden aikana komissio antaa politiikkasektoreita koskevat yksityiskohtaiset lainsäädäntöehdotukset, jotka monilta osin täydentävät nyt annettuja ehdotuksia. Seuraavassa on lyhyt yhteenveto komission ehdotuksista. Perusteellisempi selvitys annetaan myöhemmin eduskunnalle annettavassa U-kirjelmässä.

Rahoituskehyksen taso ja rakenne

Komissio ehdottaa rahoituskehyksen maksusitoumusmäärärahojen tasoksi 1,05 % EU:n yhteenlasketusta bruttokansantulosta. Tämän lisäksi komission ehdotukseen sisältyy useita rahoituskehyksen ulkopuolisia rahastoja. Nämä rahastot kasvattaisivat komission ehdotusta siten, että menojen kokonaistasoksi tosiasiallisesti tulisi 1,11 % EU:n yhteenlasketusta BKTL:sta. Komission ehdotus rahoituskehyksen tasoksi koko kaudelle 2014-2020 on maksusitoumusmäärärahoina 1 025 000 milj. euroa ja maksumäärärahoina 972 198 milj. euroa, joka vastaisi 1,00 % EU:n yhteenlasketusta BKTL:sta. Kun mukaan lasketaan kehyksen ulkopuoliset rahastot, komission ehdotuksen loppusumma olisi maksusitoumusmäärärahoina 1 083 316 milj. euroa.

EU:n rahoituskehykset 2007-2013 ja komission esitys vuosille 2014-2020 (milj. euroa
- 2011 hinnoin)

Otsake ¹⁾	2007-2013 yhteensä	2014-2020 yhteensä	Muutos, milj. €	Muutos, %
1. Kestävä kasvu	446 293	490 908	44 616	10,0 %
1a Kilpailukyky	91 481	114 889	23 408	25,6 %
1b Koheesio ²⁾	354 812	376 020	21 208	6,0 %
2. Luonnonvarojen suojelu ja hallinta	420 371	382 927	-37 444	-8,9 %
josta suorat tuet ja markkinamenot	336 686	281 825	-54 861	-16,3 %
3. Kansalaisuus, oikeus- ja sisäasiat	12 347	18 535	6 208	50,3 %
3a Oikeus- ja sisäasiat	7 592			
3b Kansalaisuus	4 756			
4. EU:n ulkosuhteet	56 817	70 000	13 183	23,2 %
5. Hallinto	56 840	62 629	5 789	10,2 %
6. Kompensaatiot	919			
Maksusitoumukset yhteensä	993 588	1 025 000	31 412	3,2 %

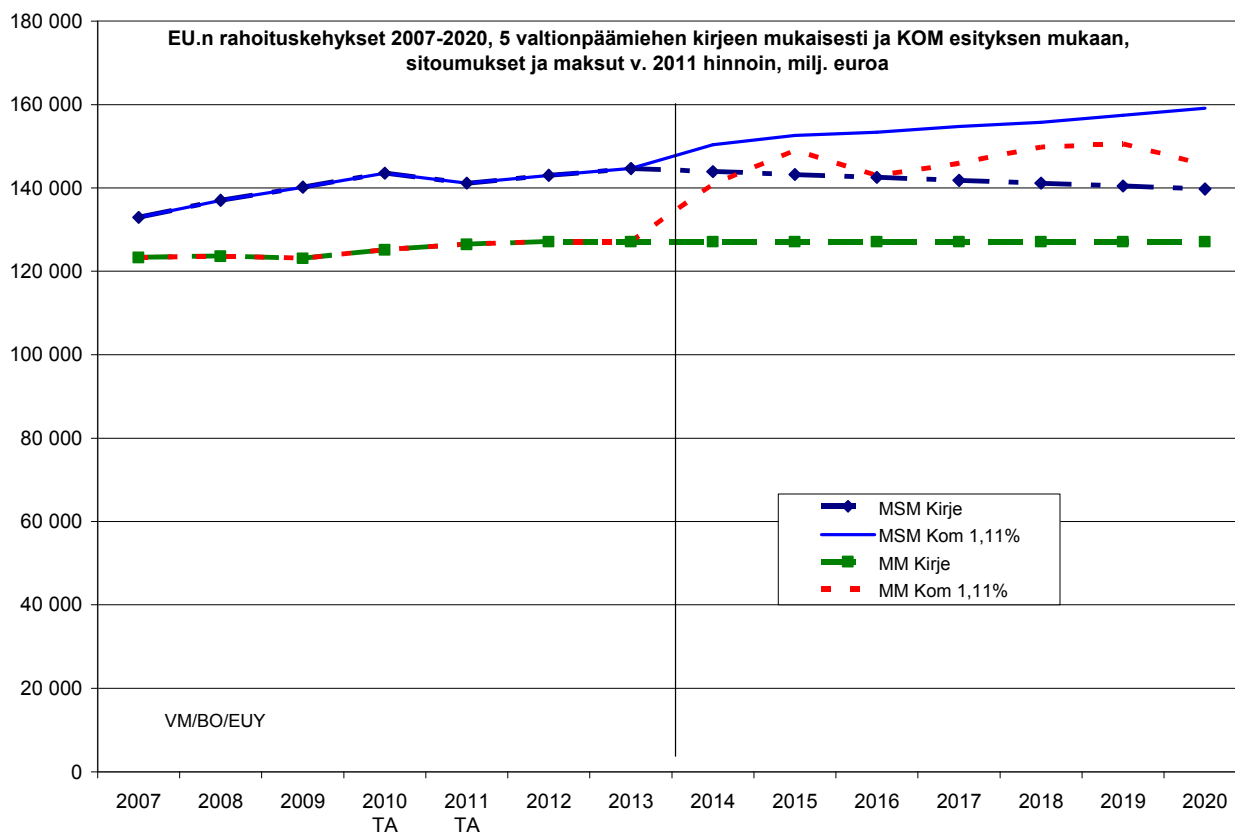
Maksumäärärahat yhteensä	942 761	972 198	28 787	3,1 %
Ulkopuoliset rahastot mukaan luettuna (sitoumukset)		1 083 316		

¹⁾ Vertailtavuuden vuoksi taulukossa on käytetty voimassa olevan rahoituskehysten otsakkeiden nimiä. Komissio ehdottaa otsakkeiden nimien muuttamista vastaamaan enemmän EU2020-strategian tavoitteita.

²⁾ Koheesiovarat (376 020 milj. euroa) sisältää 40 mrd. euron infrastruktuurirahaston (Connecting Europe).

Joulukuun 2010 Eurooppa-neuvoston yhteydessä viisi EU-jäsenmaata (DE, FR, NL, UK ja FI) lähettivät kirjeen komission puheenjohtaja José Manuel Barrosolle monivuotisen rahoituskehysten tasosta. Kirjeen mukaan EU-tasolla tulisi ottaa huomioon samat taloustilanteesta johtuvat rajoitteet, joita noudatetaan kansallisissa budjeteissa. Kirjeen allekirjoittaneet valtionjohtajat kannattivat seuraavan rahoituskehysten tasoa, jossa maksusitoumusmäärärahojen kasvu rajoitetaan alle inflaation ja maksumäärärahat jäädytetään reaalisesti v. 2013 tasolle.

Seuraavassa kuviossa on havainnollistettu komission ehdotuksen ja kirjeen tavoitteiden mukaista kehityksen tasoa.

Nykyinen rahoituskehys vahvistettiin aikanaan 1,05 %:n tasolle, mutta bruttokansantulon arvioitua hitaamman kehityksen myötä taso on noussut 1,11 %:iin BKTL:sta. Komission esittämä rahoituskehys olisi 7 vuoden pituinen, ja vastaisi pitkälti nykyisen rahoituskehysten mukaisia otsakejakoja. Komissio ehdottaa kehysten ulkopuolisten rahastojen kasvattamista, minkä lisäksi esimerkiksi EU:n ja USA:n, Japanin, Venäjän, Intian, Kiinan ja Etelä-Korean yhteinen fuusioenergianhanke (ITER) ja Global Monitoring for Environment and Security –hanke (GMES) jäisivät rahoituskehysten ulkopuolelle. Ympäristön ja turvallisuuden maailmanlaajuinen seuranta (Global Monitoring for Environment and Security, GMES) on maan seurantaan liittyvä hanke, jota johtaa unioni ja joka toteutetaan yhteistyössä jäsenvaltioiden ja Euroopan avaruusjärjestön (ESA) kanssa. Sen pääasiallisena tarkoituksena on tarjota unionin valvonnassa informaatiopalveluja, jotka antavat pääsyn täsmällisiin ympäristö- ja turvallisuustietoihin ja jotka on räätälöity käyttäjien tarpeisiin.

Rahoituskehysten ulkopuoliset rahastot

Komissio ehdottaa rahoituskehysten ulkopuolisten menojen kasvattamista siten, että menojen kokonaistasoksi tosiasiallisesti ehdotetaan 1,11 % EU:n yhteenlasketusta BKTL:sta, 1 083 316 milj. euroa. Rahoituskehysten ulkopuolisten rahastojen yhteenlaskettu määrä olisi kehyskaudella 2014-2020 58,3 mrd. euroa. Ehdotetut kehysten ulkopuoliset rahastot ovat: hätäapuvaraus (2,45 mrd. euroa vuosina 2014-2020), Euroopan globalisaatorahasto (3 mrd. euroa), solidaarisuusrahasto (7 mrd. euroa), joustoväline (3,5 mrd. euroa), maatalouden kriisirahasto (3,5 mrd. euroa), EU:n ja USA:n, Japanin, Venäjän, Intian, Kiinan ja Etelä-Korean fuusioenergianhanke (ITER) (2,7 mrd. euroa), Global Monitoring for Environment and Security –hanke (GMES) (5,8 mrd.

euroa), Globaali ilmasto- ja biodiversiteettirahasto (p.m.-merkintä). Lisäksi Euroopan kehitysrahasto (30,3 mrd. euroa) jäisi jatkossakin kehityksen ulkopuolelle.

Omat varat

Komission ehdotus uudeksi omien varojen järjestelmäksi lähtee siitä, että väliaikaiset, kaudelle 2007-2013 päätetyt alennukset ALV-varaan (Saksalle, Alankomaille, Ruotsille ja Itävalle) sekä vuosittaiset kertakorvausalennukset BKTL-varaan (Alankomaille ja Ruotsille) poistuvat 1.1.2014.

Komissio ehdottaa nykymuotoisen ALV-varan ja sitä kautta myös Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen poistamista 1.1.2014 alkaen. Maksuhelpotuksen laskenta on sidoksissa nykymuotoiseen ALV-varaan, joten sen poistuttua maksuhelpotusta ei enää voida laskea.

Perinteisten omien varojen kantopalkkiota esitetään alennettavaksi 25 prosentista 10 prosenttiin nykyiseen korkeaan palkkioon liittyvän ”piilotetun” maksualennuksen poistamiseksi. ”Piilotuki” koskee erityisesti Alankomaita ja Belgiaa. Suomea kantopalkkion alentamista koskeva ehdotus kohtelisi myönteisesti, sillä se pienentäisi BKTL-pohjaisen maksun tarvetta, josta Suomen osuus on perinteisiä omia varoja suurempi. Ehdotus pienentäisi Suomen maksuja arviolta 26 milj. euroa.

Liiallisten nettomaksuasemien estämiseksi komissio ehdottaa edellä mainittujen alennusten poistamisen kompensoimiseksi neljälle suurimmalle nettomaksajamaalle myönnettäväksi vuosittaiset määräaikaisten kertakorvausalennukset BKTL-varaan vuosiksi 2014-2020 (milj. euroa):

Saksa	2 500
Alankomaat	1 050
Ruotsi	350
Yhdistynyt kuningaskunta	3 600

Alennukset rahoitettaisiin kunkin maan BKT-pohjan mukaisesti. Myös edunsaajat osallistuisivat rahoitukseen.

Nykyjärjestelmän virtaviivaistamisen lisäksi komissio ehdottaa luotavaksi kaksi uutta omaa varaa viimeistään 1.1.2018. Siirtymäkauden ajan EU-budjetin rahoitus perustuisi siten BKTL-varaan ja perinteisiin omiin varoihin. Ehdotetut uudet omat varat:

1. Osuus jäsenmaiden tavaroiden ja palvelusten myynnistä kantamasta arvonlisäverosta

Komissio esittää uutta ALV-varaa (EU ALV), jota kannettaisiin niistä tavaroista ja palveluista, joihin kaikissa jäsenmaissa sovelletaan yleistä arvonlisäverokantaa (pienin yhteinen nimittäjä). Käytännössä vara olisi osuus em. hyödykkeiden osalta kannetuista arvonlisäverotuloista. Verohallinto hyvittäisi EU-verokantaa vastaavalla osuudella komission valtiokonttorissa olevaa tiliä. Omien varojen päätöksessä säädettäisiin verokannan katto ja soveltamisasetuksessa kulloinkin sovellettava verokanta. ALV-varasta saatava tulo lisääntyisi veropohjan harmonisoinnin myötä. Komissio arvioi EU-arvonlisäveron tuottavan noin 30 mrd euroa vuonna 2020. Suomen osuus on noin 1,5 %.

2. Rahoitusalan liiketoimien vero

Toiseksi uudeksi omaksi varaksi komissio ehdottaa rahoitusalan liiketoimien veroa (financial transaction tax). Vero perittäisiin säännellyillä markkinoilla toteutettavista joukkolainoista, osakkeista ja muita vastaavanlaisia arvopapereita koskevista liiketoimista. Vero olisi uusi EU-tasolla säädetty vero. Sen verokannan ylärajasta säädettäisiin omien varojen päätöksessä ja kulloinkin sovellettava verokanta omien varojen soveltamisasetuksessa. Komissio tulee antamaan lainsäädäntöehdotuksensa EU:n rahoitusalan liiketoimien veroksi myöhemmin syksyllä. Tämä EU:n aloite olisi ensimmäinen askel rahoitusalan liiketoimien veron soveltamiseksi maailmanlaajuisesti. Markkinahäiriöiden vähentämiseksi komissio katsoo, että veroprosentin tulisi olla hyvin matala. Omien varojen kannalta komissio esittää alustavasti viitteellistä 0,1 prosentin verotasoa joukkolainoille ja osakkeille sekä 0,01 prosentin verotasoa johdannaistuotteille. Joukkolainoja, osakkeita ja johdannaisia koskevan veron tuotoksi komissio arvioi yli 30 mrd. euroa vuodessa EU:n jäsenvaltioissa yhteensä. Jos vero koskisi myös valuuttaliiketoimia, sen tuotoksi arvioidaan 50 mrd. euroa.

Ehdotetussa omien varojen järjestelmässä rahoituskehyskauden alussa BKTL-varan osuus (vuonna 2012 noin 75 %) entisestään kasvaa nykyisen ALV-varan poistumisen vuoksi, mutta komission arvion mukaan uusien omien varojen käyttöönotto laskee varan osuuden noin 49 prosenttiin vuonna 2020.

Otsake 1: Kilpailukyky

Komission ehdotus lisäisi merkittävästi varoja Kilpailukyky –otsakkeeseen. Koko otsakkeen varat kasvaisivat neljänneksellä kuluvaan kauteen verrattuna 114,9 mrd euroon. Suurin yksittäinen panostus, 80 mrd euroa, ehdotetaan seuraavaan tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelmaan ("Horizon 2020"), joka muodostaisi yhteisen strategiakehyksen EU:n tutkimus- ja innovaatorahoitukselle. Ajatuksena on supistaa EU:n "innovaatiovajetta", kehittää kilpailukykyä ja kannustaa kasvattamaan kansallisia investointeja tutkimukseen ja kehittämiseen EU:n alueella.

Komission mukaan EU:n tulevan tutkimus- ja innovaatorahoituksen tulee perustua kolmeen keskeiseen alueeseen, jotka kaikki vahvasti liittyvät Eurooppa 2020 strategiaan: tieteellisen perustan vahvistaminen, yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaaminen, teollisen johtajuuden luominen ja kilpailukykyyn vahvistaminen.

Uuden strategiakehyksen tavoitteena on parantaa EU:n tutkimus- ja innovaatio-ohjelmien vaikuttavuutta ja yksinkertaistaa ohjelmien hallintoa. Se tulee liittymään läheisesti avainsektoripolitiikkojen prioriteetteihin. Tällaisia ovat mm. terveys, ruokaturvallisuus ja biotalous, energia ja ilmaston muutos. Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (EIT) on osa strategiakehikkoa ja tulee komission mukaan olemaan keskeinen tekijä osaamiskolmion eri tekijöiden (koulutus, innovaatio ja tutkimus) yhteen saattamisessa. Komissio esittää myös innovatiivisten rahoitusvälineitten lisääntyvää käyttöä tutkimusrahoituksessa.

Komissio ehdottaa edelleen, että EU:n koulutus- ja nuoriso-ohjelmat yhdistetään yhdeksi laajaksi ohjelmaksi ("Education Europe"). Komission mukaan EU 2020 strategian tavoitteita ei saavuteta ilman voimakasta investointia inhimilliseen pääomaan: koulutukseen ja oppimiseen kaikilla eri tasoilla ja muodoissa.

Otsake 1: Alue- ja rakennepolitiikka

Komissio ehdottaa koheesiopolitiikkaan yhteensä 335,8 mrd. euron rahoitusta. Lisäksi ehdotetaan uuteen infrastruktuurirahastoon ”Connecting Europe” 40 mrd. euroa ja 10 mrd. euroa korvamerkittäväksi koheesiorahastosta. Uuden rahaston varoilla rahoitettaisiin liikenne- (21,7 mrd. euroa), tietoliikenne- (9,2 mrd. euroa) ja energiainvestointeja (9,1 mrd. euroa).

Konvergenssialueiden rahoitukseksi ehdotetaan 162,4 mrd. euroa, kun taas nykyisen kilpailukykytavoitteen osuudeksi ehdotetaan 53,1 mrd. euroa. Koheesiorahaston varat vähenisivät 68,7 mrd. euroon. Alueelliseen yhteistyöhön ehdotetaan 11,7 mrd. euroa. Komission ehdottaman uuden siirtymäalueiden rahoitus olisi 39 mrd. euroa. Komissio ehdottaa suunnattavaksi merentakaisille syrjäisimmille ja pohjoisille harvaan asutuille alueille yhteensä 0,9 mrd. euroa.

Rahoituksen alueellisessa kohdentamisessa käytettäisiin kolmea jakokriteeriä nykyisen neljän sijaan, jotka olisivat vähiten kehittyneet alueet (BKT/asukas alle 75 % EU:n keskiarvosta), siirtymä- eli välialueet (BKT/asukas 75-90 %) ja kehittyneet alueet (BKT/asukas yli 90 %). Lisäksi rahoituksen tasapainottamista uusien ja vanhojen jäsenmaiden kesken ehdotetaan toteutettavaksi mm. maakohtaista BKTL-kattoa laskemalla nykyisestä 3,8 prosentin maksimista 2,5 prosenttiin. Komissio esittää 5-10 prosentin omarahoitusosuuden vähennystä ongelmamaille.

Koheesiovaroihin ollaan rakentamassa vahvaa ehdollisuutta. Tavoitteena on lisätä varojen käytön tehokkuutta eurooppalaisiin prioriteetteihin kytketyllä temaattisella keskittämällä.

Otsake 2: Luonnonvarojen suojelu ja hallinta

Komission ehdotus jäädyttäisi maatalous- ja maaseudun kehittämismenojen tason (koko kaudella 371,7 mrd euroa) nominaalisesti lähelle vuoden 2013 tasoa. Kokonaissummaan sisältyvä Suomelle tärkeä maaseudun kehittämisrahoitus pysyisi myös nimellisesti lähes nykytasolla (koko kaudella 89,9 mrd euroa). Menojen jäädytys johtaisi siihen, että maatalousmenojen osuus EU:n kokonaismenoista laskisi kehyskauden aikana nykyisestä yli 40 %:sta noin 33 %:n tasolle.

Komissio esittää, että maatalouden suoria tukia maksettaisiin nykyistä tasaisemmin eri jäsenmaiden välillä: niiden jäsenvaltioiden tukia, jotka ovat laskennallisesti EU:n keskiarvoa (268,2 €/ha) korkeampia, alennettaisiin, ja keskiarvoa matalampia nostettaisiin siirtymäkauden aikana. Komissio esittää, että 1/3 alhaisempien tukien erosta suhteessa 90 prosenttiin EU-keskiarvosta (241,4 €/ha) korvattaisiin, mikä tekisi tukijärjestelmästä nykyistä tasaisemman ja oikeudenmukaisemman. Komission esitys lähtee siitä, että nykyinen pakollinen modulaatio (tukien siirto suorista tuista maaseudun kehittämistukiin) säilytetään uudella rahoituskehyskaudella vuoden 2013 tasolla. Koska Suomen keskimääräinen tukitaso pakollisen modulaation jälkeen, 236,7 €/ha, on hieman 90 % tason alapuolella, myös Suomen saama keskimääräinen suora tuki nousee jonkin verran. Tuen nousu olisi arviolta 1,6 €/ha (kaikkiaan n. 3,6 miljoonaa euroa vuodessa) siirtymäkauden jälkeen. Komission ehdotukseen sisältyy myös yhteisen maatalouspolitiikan suorien tukien viherryttäminen, millä tarkoitetaan kaikille viljelijöille pakollisia perustason ylittäviä ympäristötoimenpiteitä. Viherryttämiseen varattaisiin 30 % kunkin maan tilatuesta.

Maaseudun kehittämistoimet kohdennettaisiin muiden rahastojen (EAKR, ESR, kalatalousrahasto) kanssa yhteisen strategiakehyksen ja komission kanssa tehtävän kumppanuussopimuksen mukaisesti kilpailukyvyyn kehittämiseen, innovaatioihin, ilmastonmuutoksen torjuntaan ja siihen sopeutumiseen sekä ympäristötoimiin. Ehdotukseen sisältyy lisäksi ajatus korkeimpien EU:n kokonaan maksamien suorien tukien tilakohtaisesta katosta. Komission ehdotus sisältää periaatteen maatalouden säilyttämisestä kaikilla Euroopan alueilla.

Komissio ehdottaa myös eräiden tällä hetkellä luonnonvarojen otsakkeesta maksettavien erien siirtämistä muiden otsakkeiden alle. Näitä olisivat vähävaraisten ruoka-apu (yhteensä 2,5 mrd. euroa kehyskaudella), joka siirrettäisiin 1 otsakkeeseen sekä eräät eläinlääkintä- ja kasvinsuojelumenot (yhteensä 2,2 mrd. euroa kehyskaudella), jotka siirrettäisiin 3 otsakkeeseen.

Otsake 3: Turvallisuus ja kansalaisuus

Komission ehdotuksessa otsaketta 3 ei enää jaettaisi kahteen osioon. Otsake kasvaisi noin 50 % voimassa olevaan kehykseen verrattuna 18,5 mrd. euroon. Lisäksi komissio ehdottaa ohjelmien yksinkertaistamista. Komission ehdotuksessa kulttuuri- ja mediaohjelmat yhdistettäisiin yhteiseksi ohjelmaksi (Creative Europe). Tavoitteena on tukea Eurooppa 2020 –tavoitteiden saavuttamista sekä kulttuurin ja luovien alojen työllistymistä. Sisäasioiden osalta ohjelmia ehdotetaan yksinkertaistettavaksi siten, että luotaisiin kahden pilarin rakenne: maahanmuutto- ja turvapaikkarahasto ja sisäisen turvallisuuden rahasto. Komissio ehdottaa myös, että näissä asioissa siirrytään monivuotiseen ohjelmointiin ja politiikoille varataan oma ulkoinen ulottuvuutensa. Otsakkeeseen sisällytettäisiin myös ruokaturvallisuusvaroja, jotka voimassa olevassa kehyksessä rahoitetaan maatalousotsakkeesta. Myös oikeusalan pieniä ohjelmia (5 kpl) yhdistetään kahteen suurempaan ohjelmaan (oikeusalan rahoitusohjelma ja Oikeuksien ja kansalaisuuden ohjelma).

Otsake 4: Globaali Eurooppa

Komission ehdotus lisäisi merkittävästi EU:n ulkosuhderahoitusta. Otsakkeen varat kasvaisivat lähes neljänneksellä kuluvaan kauteen verrattuna 70 miljardiin euroon.

Komissio toteaa, ettei otsakkeen instrumenttirakenteeseen ole tarvetta tehdä suuria muutoksia. Komissio korostaa demokratian, oikeusvaltioperiaatteiden ja ihmisoikeuksien puolustamista sekä sitoumusta nostaa julkisen kehitysavun taso kollektiivisesti 0,7 prosenttiin BKTL:stä vuoteen 2015 mennessä.

Komissio ehdottaa, että teollistuvia maita ja nousevia talouksia varten kehitettäisiin uusi kumppanuusinstrumentti (Partnership Instrument). Sen kautta tuettaisiin lähinnä EU:n taloudellisia intressejä maailmalla.

Kehitysyhteistyöinstrumentti noudattaisi vanhaa rakennetta ja jakoa maantieteellisiin ja temaattisiin ohjelmiin keskittyen köyhyyden vähentämiseen ja vuosituhattavoitteiden toteuttamiseen. Sen sisälle ollaan lisäksi luomassa uutta pan-afrikkalaista instrumenttia. Euroopan kehitysrachasto säilyisi komission ehdotuksessa edelleen EU:n budjetin ulkopuolella vielä tulevan kehyskauden, mutta sen maksuosuuksia muutettaisiin lähemmäksi EU-budjetin maksuosuuksia.

Naapuruusinstrumentin osalta huomioitaisiin naapuruuspolitiikan saralla parhaillaan niin idässä kuin etelässä tehtävä työ ja siinä korostuisi ehdollisuusperiaate.

Laajentumisinstrumentti pysyisi pitkälti nykyisen kaltaisena. Humanitaarisen avun instrumenttia ja pelastuspalvelumekanismeja vahvistettaisiin. Ihmisoikeusinstrumentin kautta tuettaisiin kansalaisyhteiskuntien kehittämistä, EU:n vaalitarkkailumissioita sekä vaaliprosesseja kumppanimaissa. Kriisien ehkäisemiseen liittyviä instrumentteja olisivat vakausinstrumentti, makrotaloudellinen apu, ydinturvallisuusinstrumentti ja YUTP-budjetti.

Otsake 5: Hallintomenot

Hallintomenojen osalta komissio esittää kokonaistasoksi 62,6 miljardia euroa. Edellisessä kehyksessä hallintomenot olivat 56,8 miljardia euroa eli kasvua on 10,2 % (n. 5,8 mrd. euroa). Komission tavoitteena on yksinkertaistaa ja rationalisoida hallinnon rakenteita ottaen huomioon jäsenmaiden vastaavat toimet. Hallintomenojen osuus kokonaismenoista kasvaa kuitenkin esityksen mukaan nykyisen kehyskauden noin 6 prosentista noin 6,4 prosenttiin. Hallintomenojen rajoittamiseksi tulevan kehyskauden esitykseen sisältyy tavoite vähentää henkilöstöä 5 % kehyskauden aikana. Samaan aikaan kehysten valmistelun aikana on käynnissä EU henkilöstöä koskevien henkilöstösääntöjen tarkastelu, jossa komissio esittää mm. viikoittaisen työajan pidentämistä 37,5 tunnista 40 tuntiin sekä eräitä muita muutoksia ns. palkantarkastusmetodiin tarkoituksena hillitä palkkakustannusten kasvua sekä eläkemenoja.

Kansallinen käsittely:

Valtiovarainministeriö
EU 34 (budjettiasiat) –jaosto 6.7.2011, 8.7.2011
EU-ministerivaliokunta, kirjallinen menettely 13.-15.7.2011
Raha-asiain valiokunta 20.7.2011

Eduskuntakäsittely:

-

Käsittely Euroopan parlamentissa:

Euroopan parlamentin väliaikainen rahoituskehyksiä käsittelevä valiokunta (SURE - Poliittisia haasteita käsittelevä valiokunta) päätti työnsä kesäkuussa. SURE-valiokuntaa johti Jutta Haug (S&D, DE) ja mietinnön esittelijänä toimi Salvador Garriga Polledo (EPP, ES). Parlamentti hyväksyi täysistunnossa kesäkuussa mietintönsä seuraavasta rahoituskehyksestä (A7-0193/2011). Mietinnössään parlamentti mm. edellyttää, että EU-budjetin rahoitusjärjestelmään luotaisiin uusi, aito oma vara, joka olisi riippumaton jäsenvaltioista ja korvaisi nykyisen BKTL-varan. Lisäksi parlamentti ehdottaa, että vuosien 2014-2020 rahoituskehystä kasvatettaisiin vähintään 5 %:lla vuodesta 2013.

Varsinaisiin rahoituskehysneuvotteluihin EP osallistuu budjettivaliokunnan johdolla, ja se ottanee myöhemmin kantaa komission varsinaiseen esitykseen.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema:

Rahoitusjärjestelmää koskevilla ehdotuksilla olisi toteutuessaan vaikutuksia kansalliseen verolainsäädäntöön.

Taloudelliset vaikutukset:

Komission ehdotusten lopulliset taloudelliset vaikutukset varmistuvat vasta sen jälkeen, kun kaikki sektorikohtaiset lainsäädäntöehdotukset on saatu. Taloudellisten vaikutusten lopputulos selviää vasta neuvottelujen päättyessä ja riippuu erityisesti budjetin koosta, rahoitusjärjestelmästä ja sektoripoliittisista ratkaisuista. Voidaan arvioida, että komission rahoitusjärjestelmää koskeva ehdotus alentaisi Suomen maksuja vuoden 2012 budjetin tasolla noin 90 milj. euroa. Arvio ei sisällä mahdollisia uusia omia varoja.

Jakokriteerien mahdollinen muuttuminen maaseudun kehittämisrahoituksessa voisi EU-kokonaisrahoituksen pysyessä nykytasolla merkitä Suomen osuuden pienenemistä. Tämä puolestaan lisäisi painetta Suomen EU-osarahoitteisten maaseudun kehittämistukien kuten ympäristötuen ja luonnonhaittakorvauksen (LFA) kansallisten, kehysvaikutteisten rahoitusosuuksien kasvattamiseen, mikäli nykyinen rahoituksen taso haluttaisiin säilyttää. Tarkemmat vaikutukset selviävät tältä osin myöhemmin.

Muut mahdolliset asiaan vaikuttavat tekijät:

-

Asiasanat
Hoitaa

Tiedoksi
